

z dopovedkom ter ne pozna berila, kakor k večjemu še svoje šolsko. Obzaljevanja vredni otroci!

Kar se »kvasi« g. »Korenika« na dalje o šolskih berilih, ne zadeva nas, kajti mi nismo niti érke pisali o njih, sicer pa menimo, da sam ne ve, kaj je hotel ali kaj je pisal v svojem stavku: Naj si bodo... Mi odkrito priznamo, da ne umemo njegovih besedij, ali je more biti pa v njih »logičen sklep« po načinu gosp. »Korenika?« Toliko v pojasnilo, naj ne misli g. »Korenika« ali pa slavno uredništvo »Uč. Tov.«, da tiči pod »Leskovim grmom« modra — glava.

Cerkvene zadeve.

Križev teden.

Zgodovinsko-liturgična črtica.

S ponedeljkom po 5. velikonočni nedelji prične se čas treh dnij odmenjen pokori. Na prvi pogled se nam to dozdeva popolnoma nepričakovan slučaj za velikonočno dobo; ako si ga pa bolj natanko ogledamo, bomo našli, da ta naredba ni brez imenitnega ozira na dni, o katerih se obhaja. Res je sicer, da je Izveličar pred svojim trpljenjem rekel, naj se ne posté prijatelji ženina, dokler je med njimi (Luk. 5, 34), toda nimajo li zadnje ure pred odhodom njegovim v nebesa nekaj tužnega v sebi? Ali mari ne mislimo, kakor je naravno, 5. povelikonočno nedeljo na ono udano in skrito žalost, ki je težilo srce Matere božje in apostolov? Saj jih je čakala bitka izguba Onega, kojega navzočnost jim je bila predéutje nebeskega veselja!

Zdaj pa hočemo povedati, kako in o kateri priliki da se je cerkveno leto v tej dobi z vpeljavo onih treh dnij spopolnilo. Zdi se nam, kakor bi hotela cerkev, leskeča v svitu vstajenja, hipoma povrniti se k žalostnemu postnemu času. Kako se je to zgodilo? Sv. Duh, kateri sv. cerkev v vsem vlada, je hotel, da je neka priprosta galška cerkev začetkom druge polovice 5. stoletja pričela ta impozantni obred, ki se je hitro razširil po vsem katoliškem svetu: vsprejela ga je ona kar naravnost za spopolnitev velikonočno liturgije. Cerkev vienne-ska, ena izmed najimenitnejših in najstarejših cerkv južne Galije, imela je tadaj sv. Mamerta za škofa. Nezgode vsake vrste so bile prišle nad pokrajino, nedavno po Burgundcih zopet osvojeno. Potresi, požari, strašne naravne prikazni prestrašile so prebivalstvo, ki je v njih videlo znamenja jeze božje. Sv. škof je skušal svoje verne s tem ohrabriti, da jim je dal priliko, k Bogu se zopet vrniti ter pravičnosti njegovi zadostiti. Zaukazal je toraj tri pravne dni, o katerih naj bi verniki spokorna dela opravljali in psalme prepevajoč obhode prirejali. V ta namen izbral je škof vienne-ski tri dni pred vnebohodom Gospodovim in tako položil temelj važni uredbi ne sluteč, da jo bode polagoma vsprejel ves katoliški svet.

Kakor je naravno, poprijela se je je najprej Galija. Sv. Aléimus Avitus, ki je bil blizo neposredni naslednik sv. Mamersa na škofovskem stolu vienne-skem, spričuje, da so bili prošnji obhodi v tej cerkvi za njegovega časa že popolnoma v navadi. Sv. Cezarij arles-ski v začetku 6. stoletja govori o njih, kakor o že daleč razširjenem običaji. S tem izrazom zaznamoval je vsaj oni del Galije, ki je bil tadaj pod oblastjo zahodnih Gotov. Jasno je pa tudi, da se Galija ni obotavljala vsprejeti to pobožno navado, če prebiramo kánone, ki jih je o tej stvari dal prvi zbor orlejski l. 514.; in znano je, da so se tega

zboru udeležile vse pokrajine, katere so priznavale vlado Klodvigovo. Določbe orleanskega zbora glede prošnjih dni pričajo o veliki važnosti, ki se je že takrat pripisavala ti naredbi. Ne le, da se je zaukazalo te tri dni zdržati se mesnih jedi, marveč je bil zapovedan redni in pravi post. Določilo se je tudi, da naj se službujoči dela oprosté in se jim tako prilika da udeleževati se dolgotrajnih funkcij, katere so te tri dni skoro popolnem izpolnjevale. Leta 567. potrdil je tudi zbor tourski dolžnost postiti se imenovane tri dni; dolžnost praznovati o njih pa se pripoznanoma nahaja se v kapitularjih Karola Velikega in Karola Golega.

Glavni obred cerkva galških o teh treh dneh bili so začetkom slovesni obhodi, pri katerih so se prepevale prošnje pesmi. Imenovali so jih procesije po besedi procedere, dalje hoditi, ker so hodili od kraja do kraja. Sv. Cezarij Arles-ski poroča, da so te procesije prošnje-ga tedna trajale po celih šest ur, tako da so duhovščino, kadar se je vsled dolgotrajnega petja utrujena čutila, namestovali ženski zbori toliko časa, da so cerkveni služabniki zopet k sapi prišli. Leté iz običajev galških cerkv stare dobe posnete podrobnosti naj bi si tudi oni zapomnili, kateri bi dandanes radi videli, da se daljše procesije zabranijo, češ da so taka bogoslužna opravila, trajajoča velik del dneva, že sama ob sebi zloraba.

(Koniec prih.)

Božja pot na Sv. Višarje.

Slovenci potujejo radi na božjo pot na Sv. Višarje in sicer na dan po vnebohodu Kristusovem, zatoraj ste romarji tudi letos povabljeni, da bi se vas v obilnem številu pri Materi božji v Petrovčah zbralo v petek, kakor je že stara navada, po vnebohodu Kristusovem. Letos pride tudi vodja iz Kranjskega po imenu Janez Vehar. On vam je že starim romarjem tako znan, drugo leto se je le pri Sv. Joštu na Kranjskem pridružil. Ta vas bo pa letos peljal od Matere božje Petrovske po Kranjskem na Sv. Višarje in po Koroskem nazaj do Sv. Frančiška v lepem zgledu. Vsak se naj tega veseli, ker tam lahko Marijo časti.

A. S.

Kateheti na ljudskih šolah imajo pravico udeležiti se okrajnih učiteljskih konferencij, § 4 vis. ministerijalnega ukaza, dne 8. maja 1872. Državni zakonik, št. 68, ter se posluževati okrajnih učiteljskih knjižnic (vis. ministerial. ukaz, dne 15. dec. 1871 št. 1802) Istotako je katehet ud krajnih učit. konferencij na podlagi §§ 37 44 in 46 šolskega in naučnega reda, dne 20. avgusta 1870 št. 7648 ter vis. minist. ukaza, dne 15. maja 1880 št. 7766. Sicer pa je katehet, se ve, da le v rečéh šolskega reda se tikajočih rečéh, podreden šolskim oblastvom, § 7. postave dne 20. junija 1872: državni zakonik št. 86 in vis. minist. odredba dne 14. januarja 1878 št. 12.682.

F. S. S.

Mili darovi za družbo vednega česčenja: Sv. Jurij na južni žel. 23 fl. 94 kr., Trbonje 5 fl. 50 kr., Dramlje 5 fl., Sv. Barbara v Halozah 3 fl., Zavrče 2 fl., Zgornja Ponkva 2 fl., Vurberg 5 fl. 83 kr., Kostrivnica 8 fl. 50 kr., Sv. Florijan na Boču 4 fl. 13 kr.

Gospodarske stvari.

Kaj nas uči narava

(Dolje.)

V drugem slučaju imamo tudi nerodovito, slabo drevo, katero bi nam zamoglo lepe krajcarje donasati.

Potrudimo se toraj za te krajcarje in vprašajmo, kaj hoče. Ako slabo raste, okopajmo ga najbolje na jesen. Da je okopavanje v tem času najbolje, povedalo nam boče drevo samo. Posebno ako je drevo še mlado, pogledimo daljni vzrok njega slabosti, vsled preglobokega stanja, kopajmo tikoma pri deblu, dokler pridemo do korenin. Pri tem bomo videli, da-li mu je pregloboko sajenje škodilo. Vsak dan nam pri naših sprehodih kličejo razna presajena drevesa: Glej me bedno, pregloboko sem sajeno in vsled tega ne morem uživati življenja, moji hranitelji so globoko v zemlji, kamor ne more ni zrak, ni toplota, radi tega me ne morejo hraniti in jaz vsled tega slabotno hiram.

Kmetovalce, kateri me je vsadil zahteva od mene obili plod, a kako mu naj siromače rodim, ko jedva svoje revno truplo varujem trohnelosti s težavo! Toda kljubu temu dovolj ginljivemu molkovanju ostaja kmetovalec trdosrčen ter še nadalje pri sajenju dreva pazi na to, da ga, kolikor mogoče, globoko v zemljo zakopa, češ, da se korenine ne vsušijo. Pogledjmo pa drevesce, katero je v primerno veliko jamo zasajeno in sicer tako, da pridejo korenine ravno do površja zemlje, akoravno tudi njih gornji del še nekoliko ven gleda, kako se to sopiri v polni moči življenja! Gosto, temno-zeleno listje, dolge mladice itd. — vse to so nam priče njega vgodnosti. Poslušajmo toraj naravo in vbogajmo jo, saj je v naš prid!

Ako je stareje drevo, sploh ako je sicer pravilno sujeno, stavimo naprej vprašanja, kaj mu manjka? Poskusimo z gnojem. Izkopljimo ne tikoma debela, temveč tako daleč, kakor njega veje segajo, po čevlji globoke jame po 1 m. eno od druge ali še bolje, cele jarke, ter nasipajmo v te dobro podelanega govejskega gnoja ali komposta, mešanega gnoja, kateremu je tudi dobro pepela, koščene moke in druge take stvari primešati. Očistimo mu tudi, kakor smo prej opisali, njegovo krono. Če je že preveč slabo in se počne že v vrhah sušiti in v osnovi vej vodene poganke odganjati, potem ga še pomladimo, to je, vse veje odžagajmo primeroma kratko. Potem bode, kakor prerajeno. Počelo bode krepko odganjati, cvetne pope nastavljati in roditi debel in obil plod. Na taka vprašanja dobimo gotov, nam jako ljub odgovor.

Večkrat se jezimo nad gosenice, katere nam listje dreves objedo ali nam cvetje nabadaajo, ali katere nam sadje kvarijo itd. Večkrat postane plod celega leta ali pa tudi celo drevo njih žrtva. Posvetujmo se tedaj z naravo, kaj storiti, da se varujemo škode, katera nam včasih lepe svote požre. Pojdimo v sadunosnik! Tam vidimo posebno v rogovilah vej v tkanini podobni pajčevin mnogobrojno število v zimskem času ali o slabem vremenu združenih gosenic. Take vidimo večkrat tudi po mejah in grmovji, na glogu in drugih rastlinah. Ako toraj vzamemo šop slame ter vsa taka gnjezda opalimo (na visocih vejah jih zamoremo najpreprosteje na kol navezanin gorečim šopom slame), bomo na tisoče in tisoče taci naših neprijateljev vničili. Glejmo naprej. Tu in tam vidimo okoli kake vejice v podobi prstana položena jajčeka velicega škodljivca prsteničarja. Če ta jajca opazujemo, videli bomo na pomlad, da iz njih (v vsakem prstanu jih je okoli dve sto) izlezejo gosenice, katere nam s svojo požrešnostjo mnogo škodujejo. Vničujmo toraj tudi te, kjer in kadar jih opazimo. Pogledjmo pod mah, pod staro lubad. Tu bomo videli jajca, bore uši in celo hrošče, kateri prezimujejo na tem varnem mestu. Ako na dalje opazujemo, videli bomo, da ti zimski zaspanci z našim drevjem na pomlad in po leti pogubonosno gospodarijo. Zakaj pa puščamo taki nesnagi tako prijetna zavetišča! Ostrgajmo mah, staro lubad in sežgijmo ga, deblo in veje pa z apnom pobe-

limo. S tem uničimo obilo ničvrednežev in si ohranimo obilo sadja. Pogledjmo natančneje zemljo. Tudi tu najdemo mnogo jajc, ličink itd. prezimovati. Prekopljimo na jesen zemljo in pustimo jo v grudah čez zimo ležati, s tem bomo zopet obilo škodljivcev, kateri zmrznejo, vselej vničili. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 22. maja v Loki. Dne 23. maja v Cmureku in Olimji. Dne 24. maja v Šent-Juriji v slov. goricah.

Dopisi.

Iz Lehna. (Srečna zmaga.) Nismo pričakovali tako hudega boja, kakoršnega smo 5. t. m. prestali. Ne samo domači tudi tuji sovražniki so nas napadli; bilo jih je vse črno ter bati se je, da ne bode, kamor je sovražna noga stopila, trava rastla. Cele tri dni pred volitvijo so letali, kakor divje zveri od volilea do volilea, obetaje mu marsikaj dobrega za želodec, če tudi stotak stane. Kjer to ni potegnilo, pomagali so si z lažmi ter so zdanji obč. urad črnili, to pa bo za-nje še slabe nasledke imelo. Najhujši agitatorji so pa bili nekateri tržani, kar zelo obžalujemo. Neki barusasti oštarijaš je bezgal po občini, da je obnemogel; ena noga ga je celo zapustila. Raztrgana nogavica je nogo ožulila in prisiljen je bil si pri nas boljšo, celo nogavico izposoditi. Siromak, drugokrat raje doma ostani, delaj in priskrbi si boljših nogavic, da boš vsaj pri nogah bolj čeden, kakor si pri glavi! Priden si bil, na cesti si napadel naše volilce, a dobro vemo, da se že kesaj, kajti tvoj trud ne bo plačan. Tvoja sreča, da nisi dobil voznika, s katerim si mislil naše volilce nagleje obiskati; tako si se vsaj škode obranil, tudi voz bi ti ne bil pomagal. Ravno s takim slabim vspehom je tvoj velik tovariš podpihoval. Dobro, da si ni nosa pobil. Revez je v zapuščeni bajti trepetaje čakal, kakšen konec da bode volitev in njegov agent mu je pridno novice donasal, ali te so čem dalje, tem žalostneje glasile. Rad bi jo bil po zgubljeni vojski tihoma pobrisal a nja velikost ni tega dopustila. Vse so ti šuntarji seboj prignali, kar je še le pol živega bilo; kar pa ni iti moglo, so prinesli. Celo nekega hlapca so seboj pripeljali in tujega kramarja so nam hoteli kot volilca vsiliti. Sila kolesa tare. Če je pravih volilcev premalo, tudi hlapci veljajo, da je le večje število. Kakšne nasledke pa je njih velik trud imel? Slabe: sramoto in škodo. Do dobrega smo jih naklestili. Sijajnejše še Lehen ni zmagal. Izvoljeni so bili naši odborniki. Nasprotniki naj si 5. maj dobro zapomnijo; ako ne, jim bomo še večkrat pete nabrusili. Ptui hujškači pa si tudi zapomnite pregovor: »Kdor drugemu jamo koplje, sam va-njo pade«. »Kjer te ne srbí, tam se ne čohaj«. Lehničani pa, kateri ste se zvesto držali našega gesla: »svoji k svojim« in ste tako možato in krepko odbijali sovražne napade, lepa hvala vam! Da nismo popolnoma zmagali, so krivi samo nekateri domači, boječi zajci, kateri so se sovražnega rožljanja vstrašili ter doma ostali misleč: sovražnik nas bo itak pohrustal. Upajmo pa, da bodo tudi izostali prihodnjice možje. Strah ima veliko moč.

Od Sv. Marjete poleg Rimskih toplic. (Slovo.) Vsi farani očno naznanjamo, da so nas preblagi č. g. župnik Edvard Janžek zapustili ter so se preselili v drugi kraj. Zelo, zelo težko nam je pri sreč, ker vemo, kaj smo z njimi zgubili. Bili so naš vedno skrbni dušni pastir, ljubili so nas prav po očetovsko. Goreče so opravljali službo božjo; njih beseda božja je globoko segala v srce poslušalcev. Porok temu je, da je bila cerkev na